

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rekrytointitukikokeilusta ja siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rekrytointitukikokeilusta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 160/2021 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 42/2021 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- vanhempi hallitussihteeri Kirsi Hyttinen, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Ville Heinonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- kehittämisspällikkö Reino Koho, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- maksatusjohtaja Pauliina Smolander, KEHA-keskus
- palvelupäällikkö Mikko Mähönen, Uudenmaan TE-toimisto
- tutkimuskoordinaattori Ohto Kanninen, Palkansaajien tutkimuslaitos
- työmarkkina-asioiden päällikkö Harri Hellstén, Suomen Yrittäjät ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- STTK ry
- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki rekrytointitukikokeilusta. Lisäksi muutettaisiin väliaikaisesti julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia, tulotietojärjestelmästä annettua lakia ja rikosrekisterilakia.

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2021 vp

Rekrytointituki olisi ensimmäistä työntekijää palkkaavalle yritykselle työntekijän palkkakustannuksiin maksettava rahallinen tuki. Kokeiltavan rekrytointituen tavoitteena on madaltaa yritysten kynnystä ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen ja siten edistää uusien työnantajayritysten syntymistä ja tätä kautta yritystoiminnan kasvua ja työllisyyttä. Kokeilun tavoitteena on hankkia tietoa siitä, onko tuella edellä mainittuja vaikutuksia.

Kokeilun kohdejoukkona olisivat yritykset, joilla ei ole ollut kohdejoukon määrittämistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana ulkopuolista palkattua työvoimaa ja joiden liikevaihto vuonna 2021 on vähintään 15 000 mutta enintään miljoona euroa. Kokeilu toteutettaisiin kontrolloituna kokeena, jossa kohdejoukkoon kuuluvista yrityksistä valittaisiin satunnaisotannalla kokeiluryhmä ja tälle verrokkiryhmä. Kokeilu toteutettaisiin vaiheistettuna siten, että ensimmäisessä vaiheessa kokeiluryhmään valittaisiin 3 500 yritystä. Jos näistä yrityksistä tukea hyödyntäisi alle 900 yritystä, valittaisiin lisäksi kokeilun toisessa vaiheessa uusi kokeilu- ja verrokkiryhmä.

Tuen määrä yhdelle yritykselle olisi enintään 10 000 euroa ja tukea maksettaisiin toteutuneiden palkkakustannusten perusteella. Tukea maksettaisiin 50 prosenttia työntekijöiden palkoista enintään 12 kuukauden ajalta ensimmäisen työntekijän työsuhteen alkamisesta, kuitenkin aikaisintaan tuen hakemisesta lukien.

Kokeilun toimeenpanossa tarvittavien tiedonsaantioikeuksien turvaamiseksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia, tulotietojärjestelmästä annettua lakia ja rikosrekisterilakia muutettaisiin väliaikaisesti.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2022 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2022. Laki rekrytointitukikokeilusta olisi pääosin voimassa 31.12.2023 saakka. Takaisinperintää, tietojen luovuttamista ja tietojensaantioikeuksia, tietojen rekisteröimistä, muutoksenhakua sekä kokeilun seurantaa ja arviointia koskevat säännökset olisivat kuitenkin voimassa 31.12.2033 saakka.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki rekrytointitukikokeilusta. Rekrytointituella tarkoitetaan ensimmäistä työntekijää palkkaavalle yritykselle työntekijän palkkakustannuksiin maksettavaa rahallista tukea. Tuen määrä yhdelle yritykselle on ehdotuksen mukaan enintään 10 000 euroa, ja tukea maksetaan toteutuneiden palkkakustannusten perusteella 50 prosenttia yrityksen maksamista palkoista enintään 12 kuukauden ajalta. Kokeilu toteutetaan ehdotuksen mukaan vuosien 2022 ja 2023 aikana.

Suomessa oli vuonna 2020 keskimäärin noin 190 000 yksinyrittäjää, mikä oli noin 69 prosenttia yrittäjistä. Rekrytointituen tavoitteena on madaltaa yritysten kynnystä ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen ja siten edistää uusien työnantajayritysten syntymistä ja sen kautta yritystoimin-

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2021 vp

nan kasvua ja työllisyyttä. Kokeilun kohdejoukkona ovat yritykset, joilla ei ole ollut edeltävien 12 kuukauden aikana ulkopuolista palkattua työvoimaa ja joiden liikevaihto vuonna 2021 on vähintään 15 000 mutta enintään miljoona euroa. Kokeilu toteutetaan kontrolloituna kokeena, jossa kohdejoukkoon kuuluvista yrityksistä valitaan satunnaisotannalla kokeiluryhmä ja sille verrokki-ryhmä. Kokeilun avulla hankitaan tietoa siitä, onko tuella tavoitteiden mukaisia vaikutuksia.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä jäljempänä esitettävien huomioiden sekä yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvatuin muutoksin.

Työsuhteen edellytykset

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan asiantuntijakuulemisissa nousi esiin esitys siitä, että tuettavalle työsuhteelle tulisi asettaa minimiehtot sen keston ja työajan suhteen. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että työsuhteelle asetettavat edellytykset tarkoittaisivat sitä, että kokeilusta saatavat tulokset koskisivat rekrytointikynnyksen ylittymistä ehdot täyttäviin työsuhteisiin — ei rekrytointikynnyksen ylittymistä ylipäätään. Tulosten arvioinnin kannalta tämä olisi ongelmallista, koska verrokkiryhmän osalta tulisi tällöin tietää, minkä verran verrokkiryhmän yrityksissä on syntynyt juuri tällaisia työsuhteita.

Kokeilun valmistelussa on lähdetty siitä, että rekrytointituella tuetaan yleisesti työsopimuslain mukaisten työsuhteiden syntymistä kohdejoukon yrityksissä. Aiemmassa yksinyrittäjäkokeilussa tuen saamisen edellytyksenä olleiden työsuhteeseen liittyvien ehtojen on arveltu olleen yhtenä mahdollisena syynä tuen alhaiseen käyttöasteeseen. Valiokunta kannattaa hallituksen esityksen mukaista tavoitetta luoda rekrytointituesta hallinnollisesti mahdollisimman kevyt tuki. Ehtojen asettaminen työsuhteelle lisäisi sekä yritysten että KEHA-keskuksen hallinnollista työtä.

Muuta

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa tuotiin esiin, että vaikka rekrytointitukikokeilu osoittaisi valikoitujen yritysten kasvaneen ja palkanneen työvoimaa, siitä ei voi vetää johtopäätöstä vaikutuksesta kokonaistyöllisyyteen. Valiokunta yhtyy huomioon ja toteaa, että asiaan on hyvä kiinnittää huomiota kokeilusta viestittäessä.

Lopuksi valiokunta ilmaisee tukensa sille, että myös maatalous- ja kalastusyritykset on sisällytety kokeilun kohdejoukkoon.

VALIOKUNNAN YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki rekrytointitukikokeilusta

9 §. Tietojen luovuttaminen ja oikeus tietojen saamiseen. Valiokunta ehdottaa teknistä korjausta pykälän 2 momentin viimeisessä virkkeessä olevaan viittaukseen.

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2021 vp

10 §. Kokeilurekisteri. Valiokunta ehdottaa teknistä korjausta pykälän 3 momentin viimeisessä virkkeessä olevaan viittaukseen.

12 §. Kokeilun seuranta ja arviointi. Esityksen mukaan 1. lakiehdotuksen 12 §:n 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tiedonsaantioikeus työ- ja elinkeinoministeriölle sekä kokeilun arvioinnin toteuttajalle. Tiedonsaantioikeus koskee arvioinnin toteuttamiseksi välttämättömiä tietoja kokeilu- ja verokkiryhmien yritysten liikevaihdosta, liikevoitosta, työntekijöistä, työsuhteista, maksetuista palkoista ja yrittäjätuloista ja muista seikoista, jotka ovat välttämättömiä arvioinnin toteuttamiseksi. Perustuslakivaliokunta toteaa työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle antamassaan lausunnossa (PeVL 42/2021 vp) ehdotetun sääntelyn ja sen perustelujen valossa jättävän epäselväksi, miksi arvioinnin toteuttajan lisäksi myös ministeriölle ehdotetaan tiedonsaantioikeutta.

Saamansa selvityksen perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta toteaa, että ehdotetun sääntelyn mukaan työ- ja elinkeinoministeriö teettää kokeilusta arvioinnin, joka on tarkoitus teettää ulkopuolisilla tutkijoilla, joten ministeriöllä ei ole välttämätöntä tarvetta tietojen saamiseen. Tämän johdosta työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa, että ministeriön tiedonsaantioikeus poistetaan säännöksestä, jolloin tiedonsaantioikeus koskee vain arvioinnin toteuttajaa.

2. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 1 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

13 luku. Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmä

1 §. Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmä. Samaa lainkohtaa on tarkoitus muuttaa myös eduskunnalle annettujen hallituksen esitysten HE 198/2021 vp ja HE 225/2021 vp myötä. Muutosten lakitekniciseksi yhteensovittamiseksi valiokunta ehdottaa, että 13 luvun 1 §:n 1 momentin sijaan työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmän käyttämisestä rekrytointitukikokeilusta annetun lain toimeenpanossa säädetään uudessa 1 a §:ssä.

1 a §. Asiakastietojärjestelmän käyttäminen rekrytointitukikokeilussa (Uusi). Edellä 1 §:n kohdalla mainituin perustein valiokunta ehdottaa, että uudessa 1 a §:ssä säädetään, että työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmää käytetään rekrytointitukikokeilusta annetun lain toimeenpanossa. Samalla muutoslain nimikkeeseen ja johtolauseeseen ehdotetaan tehtävän lakitekniciset korjaukset.

4. Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta

4 a §. Valiokunta ehdottaa teknistä korjausta pykälän 2 momentissa olevaan viittaukseen rekrytointitukikokeilusta annettuun lakiin.

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2021 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 160/2021 vp sisältyvän 3. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 160/2021 vp sisältyvät 1., 2. ja 4. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

rekrytointitukikokeilusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään kokeilusta, jonka tarkoituksena on hankkia tietoa siitä, madaltaako palkkakustannuksiin myönnettävä tuki (*rekrytointituki*) yritysten kynnystä palkata työntekijä ja onko tuella vaikutusta yritystoiminnan kasvuun.

2 §

Kokeilun toimeenpano

Työ- ja elinkeinoministeriö johtaa ja ohjaa kokeilun toimeenpanoa sekä järjestää kokeilun päätyttyä sen arvioinnin.

Kokeilun toimeenpanosta vastaavat Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimisto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus siten kuin jäljempänä säädetään.

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2021 vp

3 §

Kokeilun kohdejoukko

Kokeilun kohdejoukon muodostavat elinkeinotoimintaa harjoittavat luonnolliset henkilöt, avoimet yhtiöt, kommandiittiyhtiöt ja osakeyhtiöt (*yritys*), joilla ei ole kohdejoukon määrittämistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana ollut palveluksessaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 3 §:ssä tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 3 §:ssä tarkoitettussa yrittäjäasemassa olevien henkilöiden lisäksi muita työntekijöitä ja joiden arvonlisäveroilmoitusten mukainen myynti vuonna 2021 oli vähintään 15 000 euroa, ei kuitenkaan yli miljoona euroa.

Kohdejoukkoon ei kuitenkaan kuulu yritys:

- 1) jonka kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa;
- 2) jota ei ole merkitty arvonlisäverovelvolliseksi;
- 3) jolla on verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 3 a luvussa tarkoitettuun verovelkarekisteriin merkittyjä verovelkatietoja tai ilmoitusten laiminlyöntejä; tai
- 4) joka on asetettu konkurssiin tai jota koskeva konkurssihakemus on vireillä tuomioistuimessa.

Kohdejoukko määritetään Verohallinnon rekistereistä poimintahetkellä saatavissa olevien tietojen perusteella.

4 §

Kokeilu- ja verrokkiryhmä

Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimisto poimii 3 §:ssä tarkoitettusta kokeilun kohdejoukosta 3 500 yritystä, jotka muodostavat ensimmäisen vaiheen kokeiluryhmän, ja 20 000 yritystä, jotka muodostavat kokeiluryhmälle verrokkiryhmän.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kokeilu- ja verrokkiryhmän poiminta on suoritettava satunnaistamalla siten, että jokaisella kohdejoukkoon kuuluvalla yrityksellä on yhdenvertainen mahdollisuus tulla valituksi kokeiluryhmään, kuitenkin siten, että ryhmät noudattavat suhteellisesti kohdejoukon yritysten toimialajakaumaa. Poimintaan käytettävät ohjelmointikomennot on julkaistava ennen satunnaistamisen suorittamista.

Edellä 3 §:ssä tarkoitettun kohdejoukon poiminta suoritetaan kokeilun kuluessa uudestaan, jos rekrytointitukea ei myönnetä vähintään 900:lle ensimmäisen vaiheen kokeiluryhmän yritykselle. Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimisto poimii kohdejoukosta toisen vaiheen kokeiluryhmän ja tälle verrokkiryhmän noudattaen, mitä 2 momentissa säädetään. Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimisto määrittää yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa toisen vaiheen kokeilu- ja verrokkiryhmän suuruuden ottaen huomioon tuen käyttöasteen ensimmäisen vaiheen kokeiluryhmässä. Ensimmäisen vaiheen kokeilu- tai verrokkiryhmään kuuluva yritys ei voi tulla valituksi toisen vaiheen kokeilu- tai verrokkiryhmään.

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2021 vp

5 §

Rekrytointituen tarjoaminen kokeiluryhmään kuuluville yrityksille

Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimiston tulee lähettää viipymättä kokeiluryhmään kuuluville yrityksille tieto kokeiluun valinnasta. Valintailmoituksessa on kerrottava rekrytointituen saamisen edellytykset ja annettava ohjeet tuen hakemisesta.

6 §

Rekrytointituen myöntämisen ehdot ja määrä

Ellei käytettävissä olevista määrärahoista muuta johdu, Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimisto myöntää hakemuksesta rekrytointituen kokeiluryhmään kuuluvalla yritykselle, joka palkkaa vähintään yhden työntekijän työsuhteeseen. Ensimmäisen työntekijän työsuhteen tulee alkaa viimeistään:

31 päivänä heinäkuuta 2022, jos yritys kuuluu ensimmäisen vaiheen kokeiluryhmään;

31 päivänä joulukuuta 2022, jos yritys kuuluu toisen vaiheen kokeiluryhmään.

Tuen myöntäminen edellyttää 1 momentissa säädetyn lisäksi, että:

1) yritys täyttää 3 §:n 2 momentissa tarkoitetut kohdejoukkoon kuulumisen edellytykset tukea myönnettäessä;

2) yritykselle voidaan myöntää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1407/2013 (*yleinen de minimis -asetus*), Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maatalousalalla annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1408/2013 (*maatalouden de minimis -asetus*) tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen kalastus- ja vesiviljelyalalla annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 717/2014 (*kalastus- ja vesiviljelyalan de minimis -asetus*) tarkoitettua tukea;

3) yrittäjää tai yrityksen rikoslain (39/1889) 47 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua edustajaa ei ole kuluvan tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana tuomittu lainvoimaisella tuomiolla rangaistukseen mainitun luvun 6 a §:ssä tai ulkomaalaislain (301/2004) 186 §:ssä tarkoitettua rikoksesta eikä yrittäjälle tai yritykselle ole kuluvan eikä sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana lainvoimaisella päätöksellä määrätty työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettua seuraamusmaksua; ja

4) yritys sitoutuu maksamaan työntekijöilleen vähintään kyseiseen työsuhteeseen sovellettavan työehtosopimuksen mukaista palkkaa tai, jollei sovellettavaa työehtosopimusta ole, tavanomaista ja kohtuullista palkkaa kyseisestä työstä.

Tuen määrä on 50 prosenttia yrityksen toteutuneista työntekijöiden palkkakustannuksista enintään 12 kuukauden ajalta, kuitenkin enintään 10 000 euroa. Edellä tarkoitettu 12 kuukauden tukiaika alkaa ensimmäisen työntekijän työsuhteen alkamispäivästä tai tukihakemuksen jättämispäivästä, jos työsuhde on alkanut ennen hakemuksen jättämistä. Tukeen oikeuttavana ei pidetä yrittäjälle maksettua palkkaa eikä sellaiselle työntekijälle maksettua palkkaa, jonka palkkakustannuksiin on myönnetty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) tarkoitettua palkkatukea tai muuta julkista tukea. Oikeutta tukeen ei ole myöskään sellaisen työntekijän

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2021 vp

palkasta, jonka työpanos kohdistuu toimintaan, joka ei kuulu sen 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun de minimis -asetuksen soveltamisalaan, jonka nojalla tuki on myönnetty.

7 §

Rekrytointituen hakeminen ja maksaminen

Rekrytointitukea koskeva hakemus on jätettävä Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimistolle. Ensimmäisen vaiheen kokeiluryhmään kuuluvan yrityksen on haettava tukea viimeistään 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja toisen vaiheen kokeiluryhmään kuuluvan yrityksen 2 kohdassa mainittuna päivänä. Yrityksen on annettava Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimistolle riittävät tiedot hakemuksen käsittelemiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus maksaa rekrytointituen tulotietojärjestelmästä annetussa laissa (53/2018) tarkoitettuun tulotietojärjestelmään ilmoitettujen palkkatietojen perusteella jälkikäteen kerran kuukaudessa. Tuen saaja on velvollinen antamaan kehittämis- ja hallintokeskukselle tämän pyynnöstä tuen maksamiseksi välttämättömät tiedot. Lisäksi tuen saaja on velvollinen ilmoittamaan kehittämis- ja hallintokeskukselle:

1) ensimmäisen työntekijän työsuhteen alkamispäivämäärän 1 momentissa tarkoitettun hakuajan päättymiseen mennessä, jos työsuhteen alkamispäivä ei ole ollut tiedossa tukea haettaessa;

2) työntekijän palkkakustannuksiin myönnetystä muusta tuesta, joka on myönnetty tukihakemuksen jättämisen jälkeen ja joka kohdentuu 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuun tukiaikaan, lukuun ottamatta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettua palkkatukea;

3) työntekijän palkkaamisesta tehtäviin, jotka eivät kuulu sen 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun de minimis -asetuksen soveltamisalaan, jonka nojalla tuki on myönnetty.

8 §

Rekrytointituen takaisinperintä

Jos rekrytointitukea on maksettu liikaa, virheellisesti tai ilmeisen perusteettomasti, tuen saajan on palautettava liikaa, virheellisesti tai perusteettomasti saadun tuen määrä takaisin valtiolle. Tuki saadaan jättää palauttamatta, jos palautettava määrä on enintään 100 euroa. Jos tukea ei palauteta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen on määrättävä liikaa, virheellisesti tai ilmeisen perusteettomasti saatu tuki takaisinperittäväksi. Palautettava tai takaisin perittävä määrä korkoineen voidaan periä siten, että se vähennetään tuen saajalle myöhemmin maksuun tulevasta erästä. Jos tuen saaja on antanut viranomaiselle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan siihen, että tukea on maksettu liikaa, virheellisesti tai ilmeisen perusteettomasti, taikka salannut sellaisen seikan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen on lisäksi määrättävä tuen maksaminen lopetettavaksi.

Edellä 1 momentissa säädetyn lisäksi tuki voidaan määrätä lopetettavaksi ja takaisinperittäväksi, jos tuen saaja:

1) asetetaan konkurssiin;

2) ei maksa työntekijälle työehtosopimuksen mukaista palkkaa tai, jollei sovellettavaa työehtosopimusta ole, tavanomaista ja kohtuullista palkkaa kyseisestä työstä; tai

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2021 vp

3) on jättänyt suorittamatta palkasta maksettavia lakisääteisiä maksuja.
Rekrytointituen takaisinperintään sovelletaan, mitä valtionavustuslain (688/2001) 24—26 ja 28 §:ssä säädetään korosta, viivästyskorosta, kohtuullistamisesta ja takaisinperinnän määräajasta.

9 §

Tietojen luovuttaminen ja oikeus tietojen saamiseen

Rekrytointitukikokeilun toteuttamiseksi Verohallinto luovuttaa Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimistolle salassapitosäännösten estämättä 3 §:ssä tarkoitettuun kohdejoukkoon kuuluvien yritysten tunniste- ja yhteystiedot, yrityksissä yrittäjäasemassa olevien nimet ja henkilötunnukset, tiedon yrityksen kotipaikasta, toimialasta ja arvonlisäverotusta varten ilmoitetusta myynnistä vuodelta 2021.

Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimistolla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada Verohallinnolta ja muilta viranomaisilta tiedot yrityksen maksamista palkoista sekä muista seikoista, jotka ovat välttämättömiä rekrytointituen myöntämiseksi, maksamiseksi, takaisinperimiseksi tai muutoin tämän lain toimeenpanemiseksi. Edellä mainituilla tahoilla on myös oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettua sakkorekisteristä tiedot tämän lain 6 §:n **2 momentin** 3 kohdassa tarkoitetuista ratkaisuksista.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot on luovutettava maksutta.

10 §

Kokeilurekisteri

Kokeilussa käsiteltävät tiedot muodostavat kokeilurekisterin, jonka yhteisrekisterinpitäjinä toimivat Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimisto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus vastaa luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) 25 artiklassa tarkoitettua rekisterin sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta, 32 artiklassa tarkoitettua käsittelyn turvallisuudesta sekä 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja muista sellaisista mainitussa asetuksessa säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän tietoturvallisuutta. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaa muista kuin edellä tarkoitettua rekisterinpitäjänvelvollisuuksista tallentamiensa tietojen osalta.

Kokeilurekisteriin saa tallentaa kohdejoukkoon kuuluvista yrityksistä:

- 1) tunnistetiedot;
- 2) tiedot toimialasta;
- 3) liikevaihtoa koskevat tiedot;
- 4) yrittäjäasemassa olevien tiedot ja henkilötunnukset;
- 5) kuulumisen kokeilu- tai verrokkiryhmään;
- 6) tiedot rekrytointituen tarjoamisesta;

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2021 vp

7) rekrytointituen hakemista, myöntämistä, epäämistä, maksamista, takaisinperintää ja muutoksenhakua koskevia tietoja;

8) työ- ja elinkeinotoimiston tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämisen ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin liittyviä muita tietoja.

Rekisterissä olevia tietoja saa käyttää kokeilun hallinnoinnissa, seurannassa, tilastoinnissa ja kokeilua koskevissa arvioinneissa ja tutkimuksissa. Rekisterin tietoja voidaan yhdistää työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmän, Verohallinnon rekistereiden ja muiden rekistereiden tietoihin kokeilun vaikutuksia tutkittaessa. Rekisterin tiedot säilytetään kymmenen vuotta kokeilun päättymisestä. Edellä 2 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetut tiedot niistä yrityksistä, jotka eivät kuulu kokeilu- tai verokkiryhmään, on kuitenkin poistettava viipymättä sen jälkeen, kun tiedot ovat tarpeettomia.

Tiedot yleisen de minimis -asetuksen nojalla myönnettyistä rekrytointituista tallennetaan myös yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetussa laissa (293/2017) tarkoitettuun asiakastietojärjestelmään mainitun lain 7 a §:ssä säädetyn velvoitteen mukaisesti. Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimiston on ilmoitettava tiedot maatalouden de minimis -asetuksen nojalla myönnettyistä rekrytointituista Ruokavirastolle ja tiedot kalastus- ja vesiviljelyalan de minimis -asetuksen nojalla myönnettyistä rekrytointituista maa- ja metsätalousministeriölle mainittujen asetusten mukaisten kansallisten tukikiintiöiden seuraamiseksi.

11 §

Muutoksenhaku

Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimiston tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämisen ja hallintokeskuksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Edellä 3 §:ssä tarkoitetun kohdejoukon määrittämiseen ja 4 §:ssä tarkoitettuun kokeilu- ja verokkiryhmien valintaan ei saa hakea oikaisua eikä siihen saa hakea muutosta valittamalla.

Tämän lain nojalla tehty päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Edellä 8 §:ssä tarkoitettuun tuen takaisinperintää koskevan lainvoimaisen päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

12 §

Kokeilun seuranta ja arviointi

Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimisto seuraa kokeilua sen aikana ja raportoi siitä työ- ja elinkeinoministeriölle. Työ- ja elinkeinoministeriö teettää kokeilusta sen päätyttyä arvioinnin.

~~Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja~~ Arvioinnin toteuttajalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä Verohallinnolta ja muilta viranomaisilta sekä Eläketurvakeskukselta tiedot kokeilu- ja verokkiryhmien yritysten liikevaihdosta, liikevoitosta, työntekijöistä, työsuhteista, maksetuista palkoista ja yrittäjätuloista ja muista seikoista, jotka ovat välttämättömiä arvioinnin toteuttamiseksi.

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2021 vp

13 §

Kokeilun rahoitus

Rekrytointituki rahoitetaan valtion talousarvion työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin varatusta määrärahadista.

14 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2023. Tämän lain 8—12 § ovat kuitenkin voimassa 31 päivään joulukuuta 2033.

2.

Laki

julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ~~13 luvun 1 §:n~~ väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
~~muutetaan väliaikaisesti julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 13 luvun 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 447/2020, seuraavasti:~~
lisätään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 13 lukuun väliaikaisesti uusi 1 a § seuraavasti:

13 luku

Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmä

~~1 §~~

Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmä

~~Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmää käytetään julkisen työvoima- ja yrityspalvelun järjestämiseen ja tuottamiseen sekä kotoutumisen edistämiseen annetussa laissa, työttömyysturvallaissa, vuorotteluvapaalaissa, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa ja amma-~~

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2021 vp

~~tilisesta koulutuksesta annetussa laissa työ- ja elinkeinotoimistolle tai työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskukselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen ja sosiaalisista yrityksistä annetussa laissa työ- ja elinkeinoministeriölle säädettyjen tehtävien hoitamiseen. Lisäksi työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmää käytetään rekrytointitukikokeilusta annetun lain (/) toimeenpanossa.~~

1 a § (Uusi)

Asiakastietojärjestelmän käyttäminen rekrytointitukikokeilussa

Sen lisäksi, mitä 1 §:n 1 momentissa säädetään, työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmää käytetään rekrytointitukikokeilusta annetun lain (/) toimeenpanossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2033.

3.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 13 §:n 1 momentin 23 kohta, sellaisena kuin se on laissa 176/2019, seuraavasti:

13 §

Tiedon käyttäjien oikeus saada tietoja tulotietojärjestelmästä

Tulorekisteriyksikkö välittää ja luovuttaa tulorekisterin tietoja, jotka tiedon käyttäjä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeutettu muun lain nojalla saamaan suorituksen maksajalta tai toiselta tiedon käyttäjältä, seuraavasti:

23) työ- ja elinkeinotoimistolle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselle julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetyn palkkatuen ja starttirahan

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2021 vp

sekä palkkaturvalain (866/1998), merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) ja rekrytointitukiko-
keilusta annetun lain (/) toimeenpanoa varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2033.

4.

Laki

rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan väliaikaisesti rikosrekisterilain (770/1993) 4 a §:n 1 momentin 6 ja 7 kohta ja 2 mo-
mentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 momentin 6 ja 7 kohta laissa 75/2021 ja 2 momentti laissa 1114/
2018, ja

lisätään väliaikaisesti 4 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1093/1999, 733/2014,
1114/2018 ja 75/2021, uusi 8 kohta, seuraavasti:

4 a §

Sen lisäksi, mitä 4 §:ssä säädetään, rikosrekisteristä luovutetaan henkilöä koskevat tiedot Suo-
men viranomaiselle asiassa, joka koskee:

6) valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitetun valtionapuviranomaisen myöntämää valtiona-
vustusta tai sen takaisinperintää;

7) räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä, asetuksen (EY) N:o 1907/
2006 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 98/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamen-
tin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1148 6 artiklassa tarkoitettua lupaa; tai

8) rekrytointitukikokeilusta annetussa laissa (/) tarkoitetun rekrytointituen myöntämistä tai
sen takaisinperintää.

Edellä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetut tiedot luovutetaan valtionavustuslain 7 §:n
2 momentissa ja 22 §:n 2 momentissa tarkoitetuista ratkaisuista ja 8 kohdassa tarkoitetut tiedot
luovutetaan rekrytointitukikokeilusta annetun lain 6 §:n **2 momentin** 3 kohdassa tarkoitetuista rat-
kaisuista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2033.

Valiokunnan mietintö TyVM 16/2021 vp

Helsingissä 30.11.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Aino-Kaisa Pekonen vas

varapuheenjohtaja Katja Taimela sd

jäsen Kim Berg sd

jäsen Bella Forsgrén vihr

jäsen Rami Lehto ps

jäsen Niina Malm sd

jäsen Hanna-Leena Mattila kesk

jäsen Jukka Mäkynen ps

jäsen Ilmari Nurminen sd

jäsen Juha Pylväs kesk

jäsen Arto Satonen kok

jäsen Ruut Sjöblom kok

jäsen Riikka Slunga-Poutsalo ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Miika Suves